

AXPLOCK: Skrivet i hjärnorna

Den svenska hjärnforskaren **Annica Dahlström** (recenserad i Ikaros 5/07) skriver: "Vi vet att hela vår identitet, medvetande och personlighet finns i hjärnan. Den styr allt vi gör, tänker, uppfattar och lär oss. Den njuter av konst och musik, av att umgås med andra människor, ja, den är allt som utgör en människa." (<http://www.magasinetneo.se/arkiv/tidigare-nummer/nr-3-2006/3-Konet%20sitt%20i%20hjarnan.pdf>).

Notera hur Dahlström talar om hjärnan här. Den framställs som om den var en liten människa inne i människan, en homunculus, individen i koncentrat. Det sägs t.ex. att "hjärnan njuter av att umgås med andra människor". Borde det inte stå "hjärnan njuter av att umgås med *andra hjärnor*", alternativt: "hjärnan njuter av att umgås med *människor*"?

Om vi i stället – mera korrekt – talade

om centrala nervsystemet skulle det vara lättare att minnas vad det egentligen handlar om: ett av kroppens organ. Det låter betydligt mindre lockande att säga: "Det *centrala nervsystemet* njuter av konst och musik, av att umgås med andra centrala nervsystem, ja, det är allt som utgör en människa."

Även om Dahlström är rätt försiktig i sina praktiska slutsatser, har hon blivit känd för att förfäktat att (den genomsnittliga) kvinnohjärnan i vissa avseenden fungerar annorlunda än (den genomsnittliga) manshjärnan. Vare sig det har varit avsikten eller inte, så har massmedierna skapat ett slags folklore kring hennes och andra hjärnforskares rapporter. Man har börjat föreställa sig att de sitter inne med tillvarons facit. De tros t.ex. ha "bevisat" att det är bäst om kvinnan stannar hemma med barnen.

PLATON BESKREV I Staten en idealstat

som styrdes av väktarklassen. Väktarna var filosofer och en av deras uppgifter var att vid födseln tilldela varje medborgare en roll i samhället utgående från deras medfödda anlag. Man skulle förklara för dem att var och en av oss bär på en viss metall som gör oss lämpade just för den anvisade uppgiften.

Man får intrycket att många skulle vilja tilldela hjärnforskarna rollen av vår tids väktare.

Det populära tänkandet kring människan verkar just nu genomgå ett paradigmskifte. Enligt en traditionell uppfattning är människor (och i viss mån också djur) elastiska varelser som tillägnar sig nya uppmärksamhetsmönster och beteenden enligt situationens krav och egna erfarenheter. Den verkar ersättas av en bild av hjärnan som ett jättelikt byråkratiskt ämbetsverk, en rigid struktur där varje avdelning har sina noggrant anvisade uppgifter. Egendomligt i så fall

att människosläktet har lyckats överleva i extremt varierande förhållanden.

Även om det skulle gå att påvisa att vissa individer har en naturlig benägenhet att handla på vissa sätt, så är det fortfarande öppet vilka praktiska slutsatser man ska dra av detta. Borde man t.ex., i produktivitetens namn, tvinga in individerna i de fack där de kan väntas vara mest effektiva? Är det alltid självklart att man borde förstärka de tendenser som redan är starkast, eller skulle man kunna forma mera välrundade människor genom att försiktigt motbalansera de naturliga tendenserna. Detta har man faktiskt försökt göra vid den svenska förskolan Tittmyran i Gävle.

Om detta, se http://www.svd.se/dynamiskt/idag/did_17094576.asp

L.H.